

לימוד תורה כדי להיות אדם טוב עושה את האדם טוב בכל רובדי האישיות

משנה א. מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו, נקרא רע, אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענה וראיה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגליון לו רזי תורה, ונעשה כמעט המתגבר וכנהר שאינו פוסק, והנה צנוע וארך רוח, ומוחל על עלבון, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים:

ולא עוד אלא שהעולם כדי הוא לו

מציאותו של איש מעלה מרוממת היא את העולם כולו למדרגה גבוהה ועליונה יותר. והסביר מרן הראי"ה קוק זצ"ל בספרו "אדר היקר" כי מציאותו של תלמיד חכם בקרב ההמון יש בה השפעה סגולית מרוממת פי עשרות מונים מכל פרסום ספר או כתיבת מאמר וכד', כי מציאות האדם העליון מרוממת את הסביבה כולה במדרגה מוסרית יותר נעלה.

נקרא רע, אהוב

מסביר מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, לא שאנחנו קוראים לו אהוב, שזוהי הגדרה אנושית בלבד, שכך הוא נראה בחברה, אלא, מן השמים הוא נקרא אהוב, מן התורה הוא נקרא אהוב, בצורה מוחלטת אלוקית, בצדק וביושר, מן האמת לאמיתה הוא "נקרא רע אהוב".

אהבה יכולה להיות חד צדדית, אבל רעות היא אהבה הדדית. בשבע ברכות של חתן וכלה: "אשר ברא... אהבה ואחווה שלום ורעות". וכן שם: "שמח תשמח רעים האהובים". אהבה הדדית.

משמח את המקום

ידוע הוא שהקב"ה שמח באלה הצדיקים המלמדים סגוריא על בניו בפרט. ולהיפך, הקב"ה שונא את אלה המקטרגים על בניו אפילו שהם צדיקים (הגר"א בפירושו לתיקוני זוהר).

בדורנו, דור התחיה והתהיה, העמיד לנו הקב"ה רועה נאמן בכל ביתו, בחיר צדיקיא, הוא מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, גאון ישראל בתורה ובמידות, חד בדריה וחד בדורות. וכבר התבטא ואמר הגה"ק רבי שלמה'ה האדמו"ר מזוויל זצוק"ל, ששנים רבות לא ירדה נשמה כה גבוהה לעולם כנשמת מרן הרב קוק זצ"ל.

אהבת ישראל שמוטבעת בנשמתו וברוח אפן, התבטאה בכל צעד ושעל אצל מרן הרב זצ"ל, וכרבי יצחק לוי מברדיצ'ב זצ"ל היה עומד לפני קונו ועושה פלילות לבקש

על עם קדשו, על בנים טועים ואובדים, למצוא פתח של סנגוריא לפני אבינו שבשמים, ולהבליט הטוב שבהם. מרן הרב זצ"ל ראה בעבודת הסנגוריא לא רק חובת שעה, אלא הכרח מידותי ועבודת ה' לכשעצמה. זאת בחן וראה והשיג מתוך התעמקותו בחכמת האמת הפנימית. ומתוך ריחוק של כמה רבנים מחכמה זו, באו להשיג עליו ולחשוב כאילו מחניף לפושעים, ח"ו. ובאמת מי שמחה יותר מכל אלה הנרגנים והצעקנים, היה זה מרן הרב זצ"ל שלא היה תחום כמעט בחיי הישוב העברי שלא התערב בו, וחזק את הטוב ומחה על המקולקל. אבל עיקר העיקרים לדעת להסתכל בעינא דחיוורא, וזו עבודה המשמחת את המקום, כי הקב"ה אוהב את המסנגרים על בניו, ושונא את המקטרגים על בניו, אפילו אם יהיו המקטרגים צדיקים (תיקו"ז).

הנשמות הנראות כטבועות בגליים-זועף, נשמות פושעי ישראל, צועקות לגבורי-כח צדיקי עולם לבוא לעזרתם... ועבדי-ה' עושי דברו באהבה, בחסד ובגבורה, זורקים להם אמצעי-הצלה, אור עליון, אור חסד לאברהם.

(ערפלי טוהר עמ' ז)

משמח את הבריות - הנכנס לבית המדרש יתפלל: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכָּשֶׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִי חֲבֵרֵי, שְׂלֵא אִמְרַ עַל טְמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טְמֵא, וְלֹא עַל מִתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מִתָּר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִּיתֵן חֶכְמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאֹת מִתּוֹרְתֶךָ.

וישמחו בי חברי, (עין איה ברכות פרק רביעי אות כט): היינו שיהיו עיוניו קרובים להבנת החברים באופן שישמחו בי. אבל אם יהיו עיוני רק נשגבים מדעותיהם לא יוכלו לשמח. כענין מי שלא יוכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו, שמכל מקום אין הלכה כמותו.

ומלבשתו ענוה ויראה

מבאר מרן הראי"ה קוק זצ"ל (מוסר אביך עמ' לט) שאמנם מידת הענוה טובה ונעלה היא, אך צריך זהירות שלא תגרור עימה מידה מיצרנית לה, והיא מידת העצבות (ובפרט שהיראה באה איתה כמ"ש "עקב ענוה יראת ה'"). שיש להן תכונות דומות בחיצוניותן. שהשמחה מפזרת היא את הכוחות הנפשיים וכך גם הגאווה גם כן מפזרת, אלא שהשמחה מפזרת באופן הטוב, והגאווה מפזרת על דרך רע. והענוה מקבצת ומישיבת, וכך גם מידת העצבות. אלא שענוה בדרך טוב, ועצבות בדרך רע.

וכמו כן בעת שמוציא לפועל מידה זו, שיעלה על לב מידת הענוה והוא מקטין את עצמו וערכו, כך גם מידת העצבות באה גם כן ע"י הכרת חסרונותיו, לכן סכנה היא שתבואנה יחד.

לכן צריך הוא לדעת שבעומק שרשיהן, שתי מידות אלו רחוקות זו מזו. כי העצבות לא תבוא כי אם אחרי שהחליט בנפשו שערכו האישי מרומם וראוי לגדולות, ולמורת רוחו מוצא הוא בעצמו חסרונות שלא ראוי לו שיהיו, ועל כן נופל בעצבות, לפי שאין בו מידת האמת.

אבל הענוה באה אחרי שיודע שאין ענינו בעצמו ראוי לשום גדולה וכל גדולה וטובה שתגיעהו היא חסד השי"ת עליו. אז יהא שפל בעיניו ונגרע בערכו אבל עצב לא ידע, רק ישמח במנת גורלו.